

POSTANOWIENIE

z dnia 21 września 2020 r.

Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Tomasz Fox - sprawozdawca Sędziowie: SWSD Robert Staszewski

SWSD Jolanta Ruszczak

Protokolant: Magdalena Senderska

Sygn. akt: WO-94/20

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Bronisława Kachnikiewicza

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 21 września 2020 r.

zażalenia K. M. i B. M. na postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie sygn. akt: GRD 11/2019 o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego I. B.

postanawia:

1.

uchylić zaskarżone postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie sygn. akt: GRD 11/2019 i przekazać sprawę do dalszego prowadzenia Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w wysokości 1.500,00 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset) obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych.

UZASADNIENIE

W dniu 2 lipca 2019 r. do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego wpłynęło pismo p. K. M. i p. B. M. z dnia 20 czerwca 2019 r., zawierające zawiadomienie o działaniach radcy prawnego I. B. sprzecznych z prawem, z zasadami etyki i godnością zawodu radcy prawnego. Jako pokrzywdzonych tymi działaniami autorzy pisma wskazali siebie: p. K. M. – członka Kolegium

Regionalnej Izby Obrachunkowej w O. ((...)), p. B. M. – pracownika R. oraz p. A. M. – radcę prawnego i członka Kolegium R.. Zawiadamiający wskazali jednocześnie, że r.pr. B.-B. pełni funkcję Prezesa R..

W/w zawiadamiający twierdzą, iż r.pr. B.-B. wielokrotnie dopuściła się czynów i zachowań sprzecznych z prawem oraz zasadami etyki radcy prawnego w stosunku do osób wskazanych jako pokrzywdzone. Zawiadamiający wskazali trzy takie zachowania w stosunku do poszczególnych osób wskazanych jako pokrzywdzone tj. Pani A. M., Pani B. M. i Pana K. M..

Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, w ramach czynności sprawdzających:

1)

zwrócił się do zawiadamiających o przesłanie załączników nr 1 i nr 2 do ich pisma z 20 czerwca 2019 r. W odpowiedzi, w piśmie z 9 stycznia 2020 r., zawiadamiający wyjaśnili, że „załącznikami nr 1 i nr 2 powołanymi na stronie 2 pisma z dnia 20 czerwca 2019 r. skierowanym do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego dysponuje Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w O.”;

2)

zwrócił się również do r.pr. B.-B. o ustosunkowanie się do zarzutów sformułowanych w piśmie zawiadamiających. W odpowiedzi, w piśmie z 16 stycznia 2020 r., r.pr. B.-B. udzieliła wyjaśnień - w ocenie r.pr. B.-B. załączone do pisma zawiadomienia dokumenty (kopie korespondencji) stanowią dowód uporczywego nękania jej i wielu osób współpracujących, dołączając kopie 67 pism, kierowanych przez członków Kolegium R. oraz pracowników R., w tym przez p. M., oraz pism kierowanych przez R. do członków Kolegium i pracowników R..

Jak wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie sygn. akt: GRD 11/2019: „ (...) Czyny przypisywane przez zawiadamiających r.pr. B.-B. potencjalnie mogłyby podlegać kwalifikacji z powołanego wyżej przepisu kerp, jako normującego zachowania radcy prawnego nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych radcy prawnego (do których nie należą czynności wykonywane w ramach obowiązków Prezesa R.), ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym.

Zarzuty stawiane r.pr. B.-B. można ogólnie sklasyfikować jako naruszenie godności osobistej dwojga członków Kolegium R. i jednej pracownicy R. oraz naruszenie ich praw pracowniczych.

Na postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie sygn. akt: GRD 11/2019 o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego I. B. wnieśli zażalenie z dnia 4 maja 2020 r. zawiadamiający (uzupełniając je następnie w zażaleniach z dnia 25 maja 2020 r. i z dnia 6 lipca 2020 r.) zarzucając zaskarżonemu postanowieniu:

„ (...) - błędną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego,

naruszenie przepisów postępowania i nieprzeprowadzenie wnioskowanych dowodów, tj. zaniechanie przesłuchania pokrzywdzonych oraz świadków: K. M.- członka Kolegium R. w O., I. R.- członka Kolegium R. w O., H. S. - byłego członka Kolegium R. w O., B. M.- pracownika R. w O., co miało decydujący wpływ na wydanie zaskarżanego postanowienia i skutkowało na przedwczesne i bezzasadne uznaniu, że działania radcy prawnego I. B. nie były sprzeczne z prawem, z zasadami etyki i godnością zawodu radcy prawnego (...) ”.

Wnosząc jednocześnie o uchylenie zaskarżanego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych.

Sąd zważył co następuje.

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie z podanych niżej powodów.

Zgodnie z art. 307 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. 2018 r. poz. 2115 z późn. mi.), można wyróżnić trzy rodzaje czynności sprawdzających, które mogą być przeprowadzane w związku ze złożonym zawiadomieniem o przestępstwie. Organ postępowania sprawdzającego może: zażądać uzupełnienia w wyznaczonym terminie danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie (art. 307 § 1 in princ.) (co miało miejsce w omawianej sprawie - bowiem Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie zwrócił się do zawiadamiających o przesłanie załączników nr 1 i nr 2 do ich pisma z 20 czerwca 2019 r.), dokonać sprawdzenia faktów w zakresie objętym zawiadomieniem o przestępstwie (art. 307 § 1), przesłuchać w charakterze świadka osobę zawiadamiającą (art. 307 § 3) - co nie miało miejsca w omawianej sprawie.

Zgodnie z piśmiennictwem nie ma przeszkód do łączenia w jednym postępowaniu sprawdzającym wszystkich wymienionych rodzajów (form) tego postępowania. Biorąc jednak pod uwagę ograniczenia terminowe instytucji czynności sprawdzających (art. 307 § 1 in fine), zasadne jest, aby organ je podejmujący, o ile w danych okolicznościach będzie to możliwe, równolegle inicjował różne rodzaje czynności właściwych dla dokonania ustaleń co do podstaw wszczęcia postępowania przygotowawczego względnie wydania decyzji o odmowie wszczęcia.

Należy zaznaczyć, iż zawiadamiający już w piśmie z dnia 20 czerwca 2019 r. wnosili m.in. o ich przesłuchanie w charakterze świadków.

Przesłuchanie w charakterze świadka osoby zawiadamiającej może nastąpić niezależnie od tego w jakiej formie nastąpiło złożenie przez nią zawiadomienia (pisemnie czy ustnie do protokołu), a czynność ta może być wykonana w dowolnym momencie trwania postępowania sprawdzającego.

Zazwyczaj jednak czynność ta jest praktykowana wówczas, gdy zawiadomienie miało charakter pisemny (w przypadku zawiadomienia przyjmowanego ustnie do protokołu organ dysponuje możliwością zadawania pytań doprecyzowujących treść zgłoszenia) bądź gdy zawiadamiający nie udzielił odpowiedzi na wezwanie organu o uzupełnienie danych zawartych w zawiadomieniu (co można wyinterpretować z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, w którym Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wskazał m.in. „(...) W ramach czynności sprawdzających, Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego zwrócił się do zawiadamiających o przesłanie załączników nr 1 i nr 2 do ich pisma z 20 czerwca 2019 r. W piśmie tym powoływano się na sześć załączników, a dołączone były do niego jedynie cztery, oznaczone numerami od 3 do 6, co uzasadniało przypuszczenie, że załączniki nr 1 i 2 omyłkowo nie zostały dołączone do pisma. W odpowiedzi, w piśmie z 9 stycznia 2020 r., zawiadamiający wyjaśnili, że „ załącznikami nr 1 i nr 2 powołanymi na stronie 2 pisma z dnia 20 czerwca 2019 r. skierowanym do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego dysponuje Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w O.”. (...)

Przesłuchanie w charakterze świadka osoby zawiadamiającej jest rozwiązaniem celowym z punktu widzenia ekonomiki procesowej, mimo że następuje w toku czynności sprawdzających. Depozycje tej osoby złożone w trakcie czynności protokołowanej stanowią dowód w przyszłym postępowaniu, a osoba składająca zeznania w tej formie nie musi być dodatkowo wzywana, chyba że w toku prowadzonego następnie dochodzenia bądź śledztwa pojawią się okoliczności, które będą uzasadniały dodatkowe przesłuchanie.

W toku przesłuchania w charakterze świadka osób zawiadamiających i dalszych czynności sprawdzających należy wyjaśnić czy faktycznie radcy prawnemu postawiono zarzuty popełnienia czynów z art. 231 § 2 KK w zw. z art. 12 KK oraz art. 284§ 1 KK w zw. z art. 12 KK w związku z pełnieniem funkcji Prezesa R. w O., a ponadto czy faktycznie przeciwko Prezesowi R. w O. toczy się postępowanie karne przed Sądem Rejonowym w Olsztynie (sygn. akt III K 167/19) oraz co było przedmiotem postępowania przed Sądem Okręgowym w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt IV Pa 1/19 i czy sprawa ta pozostaje w związku z przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, nie przesądzając o wyniku dalszego postępowania zaznacza, iż zgodnie z piśmiennictwem:

„ (...) organy samorządu mogą ingerować tylko i wyłącznie w sprawy związane z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, a zatem zawarty w art. 11 ust. 1 KERP nakaz dbania o godność w zakresie, w jakim odnosi się do pozazawodowej działalności radcy prawnego, ma charakter *lex imperfecta*; jest jedynie pewnym instruktażem, który nie wywołuje żadnych penalnych skutków. (...) ingerencja struktur dyscyplinarnych samorządu byłaby dopuszczalna wówczas, gdy działanie radcy prawnego w sferze publicznej lub prywatnej naraża godność zawodu poprzez to, że popełniając dany czyn, osoba go popełniająca powołuje się bezpośrednio na swój status zawodowy. Nie chodziłoby tu zatem o jakieś dorozumiane lub potencjalnie domyślne łączenie danej osoby z byciem radcą prawnym, ale o takie zachowanie, w toku którego jako swoistego argumentu dany radca prawny używa swojego statusu zawodowego.(...)”

” Art. 11 KERP red. Scheffler 2017, wyd. 2/Sobutka T. Scheffler (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz. Wyd. 2, Warszawa 2017

W związku z powyższym Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP w Warszawie orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono zgodnie z art. 70⁶ ust.2 ustawy o radcach prawnych. Wobec uwzględnienia zażalenia na postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie sygn. akt: GRD 11/2019 o odmowie wszczęcia dochodzenia to na Krajowej Izbie Radców Prawnych ciąży obowiązek pokrycia kosztów postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym.

Teza: postępowanie sprawdzające.

W zakresie objętym zawiadomieniem o przewinieniu dyscyplinarnym można przesłuchać, w ramach postępowania sprawdzającego, w charakterze świadka osobę zawiadamiającą o możliwości popełnienia deliktu dyscyplinarnego (art. 307 § 3 k.p.k.).